

est; si autem eam denegat propter culpam, alioquin concessurus, pœna est.

(*Sed contra* : 1° Gloria, sive sit beneficium debitum, sive non, de quo modo, ut tamen res se habent, est summum et unicum verum bonum creaturæ rationalis, extra quod nihil ipsi superest, nisi summa miseria. Ergo, quovis titulo ante culpam decernatur hæc exclusio, nihil est aliud quam summam miseriam ante culpam decernere. Idque eo verius est quod, supposita elevatione hominis ad ordinem supernaturalem, naturalis ejus felicitas ita conjuncta est cum supernaturali, ut extra supernaturalem naturalis nequeat haberi. Unde excludi a supernaturali, est excludi a naturali. Quapropter, si Deus ante culpam voluit excludere reprobos a gloria, eo ipso voluit eos excludere a felicitate sua naturali, id est voluit innocentes esse in æternum supernaturaliter et naturaliter miseros. Et hinc non juvat adversarios, sed potius ipsis obstat exemplum allatum. Esto enim pœna non sit, cum rex denegat alicui dignitatem ipsi non debitam, sine qua felicem vitam ducere potest; si tamen aliquem ad certam dignitatem ita ordinasset, ut in ea tota ejus felicitas consisteret, et sine ea summe miser esset, hoc ipso quo illi eam denegaret, eum a tota sua felicitate dejiceret et summe miserum efficeret. Cum ergo Deus ordinaverit omnem creaturam intellectualem ad gloriam ut ad suam felicitatem, ita ut extra eam non nisi miser esse possit, tam naturaliter quam supernaturaliter, quovis titulo eam a gloria excludat, miseram constituit.)

2° Responsio adversariorum falsum supponit, nempe gloriam se habere ad reprobos ut aliquid prorsus indebitum. Nam, hoc ipso quo homo ordinatus est a Deo ad gloriam, gloria, vi hujus ordinationis, fit ipsi quodammodo debita, ad illamque habet jus saltem inchoatum, non quidem suis meritis innixum, sed fidelitati et sinceritati divinæ ordinationis, a qua ideo Deus ipsum excludere non potest, nisi per suam culpam ea se præbeat indignum.

Prob. ultimo ex implicantia sententiæ oppositæ. Dicunt

adversarii, Deum in negotio reprobationis incepisse ab intentione manifestandi justitiam suam punitivam, et vi hujus intentionis statim exclusisse reprobos a gloria ut a beneficio indebito, postea decrevisse permittere culpam. Atqui exclusio a beneficio indebito et ante culpam, est medium prorsus incongruum, imo repugnans ad ostensionem justitiæ punitivæ, ut patet, quia potius ostendit justitiam punitivam in ea non habere locum. Ergo.

Dicendum itaque, firmiterque tenendum arbitramur, Deum ante culpam, non modo non velle aliquos excludere a gloria, sed etiam velle, quantum ex se est, omnes ad eam pervenire, secundum tamen quod eorum conditio et suæ sapientiæ ordo patitur: eaque est voluntas sincere omnes ordinans ad gloriam, et illis media præparans. Sed, quia liberum arbitrium deficere potest, a solo autem Deo indeficientiam habeat, ideo ab æterno proposuit Deus quod quosdam permetteret deficere per suam culpam a gloria; sic enim postulabat et naturæ defectibilis conditio, et providentiæ ordo, et ipsum universitatis bonum splendoreque justitiæ, quæ locum non haberet, si nulla culpa permitteretur, aut permissa per misericordiam deleretur. Aliis vero proposuit auxilia efficacia apponere, ne deficerent, sed ad gloriam infallibiliter pervenirent. Et sic facta est istorum electio, illorum vero reprobatio inchoata. Defectum vero culpæ jam prævisum ordinat Deus in bonum justitiæ, ipsi decernendo pœnam damnationis; et sic completur reprobatio, quæ, ut dixi, est voluntas permittendi culpam, et pro culpa infligendi damnationis pœnam.

Solvuntur objectiones.

Objicies 1° cum nostro Goneto, illud *ad Rom.*, ix, 11: *Cum nondum aliquid boni egissent aut mali, dictum est: Jacob dilexi, Esaü autem odio habui.* Ubi reprobi, per Esaü figurati, dicuntur odio habiti, cum nondum quidquam mali egissent. Atqui per odium illud intelligitur voluntas excludendi a regno. Ergo.

Resp. Nego. min. Odium enim ibi sumitur large et

improprie pro minori dilectione, quatenus Deus non voluit reprobis, sicut voluit electis, salutem, voluntate consequente. Ita hunc locum explicat S. Thomas, in III *Sent.*, dist. 32, q. 1, a. 2, ad 4.

Objicies 2° cum eodem, illud solemne D. Thomæ ad Hannibaldum, d. 41, a. 3: « Voluntati divinæ de salute hominis duplex voluntas opponi videtur, scilicet voluntas de contradictorio, secundum quod vult aliquem non salvare, et voluntas de contrario, secundum quod vult aliquem damnare. Prima voluntas non requirit aliquam rationem ex parte voliti, cum salus gloriæ non sit debitum humanæ naturæ, non enim requiritur ratio quare non dem cui dare non debeo; sed voluntas damnationis respicit rationem voliti in damnato, cum damnatio ex debito inferatur. Atqui velle non salvare, idem est ac velle excludere a gloria. Ergo.

Resp. 1° eruditissimum nostrum P. Echard multis momentis evincere hoc opus ad Hannibaldum non esse D. Thomæ, præsertim quia ante Thomam Nerium, anno 1560, nullus nostrorum illud inter opera S. Doctoris recensuit, neque Tholomæus de Lucha, neque Bernardus Guidonis, nec Guillelmus de Tocco, nec S. Antoninus, neque alii. E contra vero istud commentarium sub nomine fratris Hannibaldi Cardinalis a pluribus antiquis citatur, a nostro Rainerio de Pisis, in sua *Pantheologia*: scribebat anno 1333; a Bandello, tractat. *de Concept. B. V.*, cap. 23; a Dionysio Carthus., in 2, d. 1. q. 1, p. 9, et alibi.

Resp. 2°. Sed, *dato* hoc opus esse genuinum S. Thomæ factum, nihil ideo obtinent adversarii. *Nego* enim min. argumenti: quia author per voluntatem non salvandi non intelligit voluntatem excludendi a gloria, hæc enim non solum contradictorie; sed contrarie opponitur voluntati salvandi, et perinde est ac voluntas damnandi: nam, sicut Deus, dum in executione excludit reprobos a gloria, revera damnat; ita, cum vult excludere, vult damnare. Igitur author per voluntatem non salvandi intelligit solum voluntatem non adjuvandi efficaciter ad salutem; hæc enim est quæ opponitur contradictorie et non contra-

rie voluntati salvandi, et quæ non requirit rationem ex parte nostra. Quamvis enim habenti gratiam debeatur gloria, nisi per culpam se indignum præbeat, non tamen debetur ei ut per auxilia efficaciter infallibiliter perducatur ad gloriam; et hoc sensu dixit author, salutem gloriæ non esse debitam humanæ naturæ, ut scilicet ipsi efficaciter et infallibiliter conferatur. Unde, etiam ante culpam, potest Deus titulo beneficii indebiti velle ipsum non salvare, hoc est, non adjuvare efficaciter; quod est velle permittere ut per culpam a gloria decidat.

At dices: Sive hæc exclusio explicetur per modum positivæ voluntatis rejiciendi a gloria, sive per solam ab ea deficientem permissionem, idem sequetur effectus; reprobi enim perinde a gloria infallibiliter deficient et peribunt. Ergo frustra negatur exclusio positiva, ut statuatur permissiva.

Resp. Dist. ant. Idem sequetur effectus ex parte reprobi, *conc.*; ex parte Dei, *nego*. Etenim, juxta priorem modum, Deus esset author cur aliqui non salvantur, quia ipse esset qui eos a salute repelleret et ad id media præpararet, quod nullatenus debet concedi; at, juxta posteriorem modum, clare intelligitur neminem voluntate Dei, sed sua solum culpa excidere a gloria, Deo ad id tantum permissivo se habente: sicut, sive Deus culpam decernat decreto effectivo, ut vult Calvinus, sive decreto solum permissivo, ut volunt Catholici, perinde culpa infallibiliter sequetur; sed cum hoc discrimine, quod in priori hypothesi Deus erit author peccati, non in secunda. Cum ergo Deus, ut culpæ, ita et perditionis (quæ sita est in exclusionem a gloria) non sit dicendus author: sicut dicimus Deum solum permittere peccatum, ita dicere debemus Deum solum permittere ut aliqui sua culpa a gloria deficient.

§ III

Assertitur motivum reprobationis negativæ.

Intelligimus semper reprobationem negativam prout hucusque definivimus et defendimus ex D. Thoma, scilicet

voluntatem permittendi ut aliqui sua culpa a gloria deficiant. Potest autem considerari dupliciter, vel absolute vel comparate: absolute, ut est reprobatio aliquorum; comparate, ut est reprobatio istorum potius quam illorum, et de utraque quaeritur.

Dico 1°: Motivum reprobationis negativæ absolute sumptæ non petitur ex demeritis prævisis reprobi, sed ex divina bonitate¹.

Prob. prima pars 1° ex illo Apostoli *ad Rom.*, ix, 12 et 13: *Cum nondum aliquid egissent boni aut mali... Jacob dilexi, Esaü autem odio habui*; quod odium, ut dictum est, intelligitur de minori dilectione, qua quidam permittuntur suæ defectibilitati absque auxiliis specialibus a defectu præservantibus; quod est reprobare negative. Ex quo S. Aug., *Epist.* 194², cap. 3, n. 14 seqq.; lib. II *contra duas Epist. Pelag.*, cap. 7, n. 13 seqq., et lib. *de Prædest. sanctor.*, cap. 8, n. 15 seqq., ostendit nulla merita malæ actionis esse causam reprobationis.

Prob. 2°. Reprobatio negativa præcedit peccatum reprobi; est enim, ut diximus, voluntas permittendi ut aliqui peccent, et peccando deficiant a gloria. Ergo peccatum reprobi non potest esse ejus motivum.

Prob. et explicatur secunda pars discursu D. Thomæ³: « Ex ipsa bonitate divina ratio sumi potest prædestinationis aliquorum et reprobationis aliorum. Sic enim dicitur Deus omnia propter suam bonitatem fecisse, ut in rebus divina bonitas repræsentetur. Necesse est autem quod divina bonitas, quæ in se est una et simplex, multiformiter repræsentetur in rebus, propter hoc quod res creatæ ad simplicitatem divinam attingere non possunt. Et inde est quod ad completionem universi requiruntur diversi gradus rerum, quarum quædam altum et quædam infimum locum tenent in universo. Et ut multiformitas graduum conservetur in rebus, Deus permittit aliqua mala fieri, ne multa bona impediuntur. Sic igitur consideremus

1. Hic q. 23, a. 5, ad 3. — 2. Olim 105. — 3. Ubi supra.

totum genus humanum, sicut totam rerum universitatem. Voluit igitur Deus in hominibus, quantum ad aliquos, quos prædestinat, suam repræsentare bonitatem per modum misericordiæ, parcendo, et quantum ad aliquos, quos reprobat, per modum justitiæ, puniendo. Et hæc est ratio quare Deus quosdam eligit et quosdam reprobat. Et hanc causam assignat Apostolus, *ad Rom.*, ix, 22 et 23, dicens: *Volens Deus ostendere iram, id est, vindictam justitiæ, et notam facere potentiam suam, sustinuit, id est, permisit, in multa patientia vasa iræ, apta in interitum, ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam.* Et II *ad Tim.*, ii, 20, dicit: *In magna domo non solum sunt vasa aurea et argentea, sed etiam lignea et fictilia, et quædam quidem in honorem, quædam in contumeliam.* »

Igitur, secundum D. Thomam et rei veritatem, motivum reprobationis petitur ex divina bonitate, quam Deus voluit multiformiter repræsentare, in electis per modum misericordiæ, parcendo, in reprobis per modum justitiæ, puniendo: adeoque bonum justitiæ est ratio reprobationis negativæ. Non tamen est totalis, nec excludens alias rationes, ut sunt completio et bonum universi, quod privaretur multis bonis, si omnes defectus impedirentur, et munus provisoris universalis, atque ratio providentiæ suavis, qua providetur unicuique secundum suam conditionem et exigentiam, defectibilibus defectibiliter.

Dico 2°: Reprobatio negativa, comparate sumpta, non habet rationem nisi divinam voluntatem. Ita in terminis S. Doctor, subjungens ad priora verba¹: « Sed quare hos elegit in gloriam et illos reprobavit, non habet rationem nisi divinam voluntatem. » Idque probat tum ex Aug., *Tract.* 26 *in Joann.*, n. 2, ubi dicit: « Quare hunc trahat, et illum non trahat, noli velle judicare, si non vis errare; » tum ab exemplis in naturalibus et artificialibus: « Sicut, inquit, in naturalibus potest assignari ratio [cum prima materia tota sit in se uniformis], quare una pars ejus est

1. Ibid.

sub forma ignis, et alia sub forma terræ a Deo in principio condita, ut sic sit diversitas specierum in rebus naturalibus; sed quare hæc pars materiæ est sub ista forma, et illa sub alia, dependet ex simplici divina voluntate: sicut ex simplici voluntate artificis dependet quod ille lapis est in ista parte parietis, et ille in alia; quamvis ratio artis habeat quod aliqui sint in hac, et aliqui sint in illa. »

Ratio etiam id evincit. In his enim qui pares sunt in defectibilitate, non potest assignari ratio cur unus præ alio permittatur a provisorio deficere, præter voluntatem provisoris. Atqui omnes creaturæ ad finem supernaturalem ordinatæ, perinde possunt per peccatum ab illo deficere, et a solo Deo habent quod non deficient. Ergo ex sola Dei voluntate pendet, ut hi potius quam illi permittantur deficere.

Et hæc ratio concludit in omni sententia. Nam certo constat, in omni sententia, Deum potuisse omnes qui peccant et pereunt, abundantioribus auxiliis collatis, a peccato et perditione servare, sicut alios servavit; aut saltem potuisse illos constituere in tali rerum serie, in qua datis communibus auxiliis bene usi fuissent. Quare autem non fecit? Quia noluit.

Dices: Deus neminem deserit, nisi prius ab eo per peccatum deseratur, ut dicit Trid., sess. vi, cap. 11. Atqui velle permittere ut aliqui deficient a gloria, quod est reprobare negative, est illos deserere. Ergo Deus aliquos non reprobatur negative, nisi præsupposita culpa, per quam deseratur.

Resp. 1° plures intelligere dictum in majori, de defec-tione per subtractionem gratiæ sanctificantis, quam Deus nemini subtrahit, nisi propter peccatum præcedens; non vero de desertione per subtractionem gratiæ actualis.

Resp. 2°. Dato hanc desertionem esse intelligendam de subtractione gratiæ actualis, *dist.* maj. Deus neminem deserit proprie, nisi prius ab eo deseratur, *conc.* maj.; improprie, *nego* maj. Deus itaque duplici modo intelligitur deserere aliquem: 1° permittendo eum suæ defectibilitati,

seu ipsum a peccato non præservando per auxilium speciale et efficax indebitum; nihil tamen aliunde ab eo subtrahendo de auxiliis ordinariis quibus, si non resisteret, perveniret ad bonum. Et hæc est desertio impropria, ad quam non est necesse quod homo prius deserat Deum per peccatum, cum permissio peccati in eo modo deserendi includatur, ut patet. 2° Deus intelligitur hominem deserere, dum ab eo auxilia communia et protectionem ordinariam quam habet erga bonos subtrahit, et hoc est proprie deserere; quo modo Deus neminem deserit, nisi prius per peccatum ab eo deseratur. Hæc secunda derelictio est pœna, non prima.

Repones: Docuimus supra, dissert. præced., a. 4, § 3, ex S. Thoma, neminem privari auxilio efficaci, nisi ex sua culpa; seu hominem privari auxilio efficaci, non quia Deus non vult dare, sed quia homo non vult accipere, et obstaculum ponit, peccando et resistendo auxiliis sufficientibus. Quomodo ergo nunc dicimus, Deum ante culpam hominem improprie deserere, subtrahendo ei auxilium efficax?

Resp. hæc ita conciliari. Deus, conferendo gratiam sufficientem, habet voluntatem antecedentem conferendi efficacem, si homo propria et mala voluntate non resistat sufficienti. Et sic verum est hominem privari propter culpam gratia efficaci, quam Deus in collatione sufficientis volebat voluntate antecedente illi dare. Posset quidem Deus malam voluntatem impedire; sed, ut provisor universalis et propter altiores fines, vult voluntate consequente, per subtractionem istius abundantioris auxilii, ipsum permittere suæ malæ voluntati. Et ita etiam verum est, eum ante culpam privari illa abundantiori gratia efficaci, qua reipsa præservaretur a defectu et mala voluntate.

§ IV

Utrum peccatum originale sit motivum reprobationis hominum?

Ut certa ab incertis secernamus, suppono 1° peccatum

originale fuisse motivum sufficiens reprobationis omnium hominum : hoc est, Deum jure potuisse, si voluisset, propter peccatum originale reprobare omnes homines, siquidem, secundum Scripturas, nascamur filii iræ et rei mortis tam temporalis quam æternæ. Unde quæstio est, utrum reipsa propter illud facta sit hominum reprobatio.

Suppono 2° nihil obstare quominus peccatum originale, in iis in quibus non remittitur, ingrediatur de facto motivum reprobationis eorum, cum sit ante reprobationem prævisum, et propter illud reipsa aliqui damnentur.

Suppono 3° peccatum originale, in quibus remissum est, posse dici duplici sensu concurrere ad reprobationem : 1° quatenus est fons et origo peccatorum actualium ob quæ, si sint finalia, homines reprobantur. Et hoc sensu peccatum originale potest dici motivum reprobationis eorum quibus est remissum, non formaliter et in se, sed radicaliter et in suis effectibus. Et hoc est dicere, non quod peccatum originale, sed peccatum actuale ex originali promanans, sit motivum reprobationis. 2° Quia, licet peccatum originale, prout est macula personæ, deleatur per baptismum, non tamen deletur prout est infectio naturæ. Etenim per peccatum originale infirmitas naturæ est aucta, et concupiscentia effecta magis effrenis, et hæc remanent, deleta culpa. Unde fit quod homo sit defectibilior et proclivior ad peccatum, atque ob hanc majorem defectibilitatem et proclivitatem, magis exigit ex sua conditione ut permittatur deficere ; sicque peccatum originale in quibus remissum est, ratione hujus majoris defectibilitatis et ardentioris concupiscentiæ, quas causavit, et quæ, ipso quoad culpam deleta, remanent, potest dici concurrere ad reprobationem. At, quod bene advertas, ista major infirmitas seu defectibilitas non concurrat ad reprobationem ut motivum illius ; sed tantum ut conditio sine qua non, seu ut dispositio seu aptitudo ex parte materiæ, sicut vilitas lutæ non est motivum cur figulus fingat quædam vasa in contumeliam. Quantumvis enim natura foret defectibilis, Deus non permetteret eam deficere, nisi propter aliquod bonum, ut jam antea observavimus ; quod autem

natura defectibilis, culpam non habens, permittatur deficere, præcise et secundum se non habet rationem boni, sed quatenus iste defectus ordinatur ad aliquod bonum. Ergo hæc naturæ infirmitas, per peccatum originale aucta, non potest dici motivum ob quod Deus permittat aliquos deficere ; sed, ut dictum est, se habet tantum ut conditio sine qua non, seu ut dispositio materiæ ad deficendum. Motivum autem repeti debet ex aliquo bono quod Deus ex illo defectu intendit, ut est bonum universi, manifestatio attributorum, maxime justitiæ, etc. His suppositis,

Dico : Peccatum originale non est motivum reprobationis eorum quibus remissum est.

Prob. 4° autoritate Scripturæ et concil. Trid. Scriptura multis in locis testatur peccata remissa peccatori non nocere, nec Deum illorum recordari. Sic *Ezech.*, xxxiii, 12 : *Impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit.* Et cap. xviii, 22, de impio penitente : *Omnium iniquitatum ejus non recordabor.* Et concil. Trid., sess. v, can. 5, ubi de peccato originali sic definit, ex *Apost.*, *Rom.*, viii, 1 : « In renatis nihil odit Deus, quia nihil est damnationis iis qui vere consepulti sunt cum Christo per baptismum. » Atqui, si propter peccatum originale Deus reprobaret illum cui remissum est, istud illi noceret, illius Deus recordaretur, aliquid in illo odio haberet, et aliquid damnationis in illo remaneret. Ergo.

Confirmatur. Per baptismum ita Deus reconciliatur homini, ut illi plene condonet peccatum et peccati penam, tam æternam quam temporalem. Atqui prorsus repugnat tam plenæ et sinceræ reconciliationi, quod Deus peccatum sic condonatum retineat ut motivum reprobationis ; hæc enim duo sunt impossibilia : Volo efficaciter condonare peccatum originale, et : Volo efficaciter reprobare propter illud, seu in penam illius : sicut impossibilia sunt, quod judex sincere condonet peccatum homicidæ, et tamen velit propter illud homicidam suspendi ; quæ tamen admittere debet sententia opposita. Ergo.

Respondet noster Gonet, Deum respectu eorum quibus

peccatum originale remissum est, acceptasse illud ut motivum reprobationis quoad intentionem tantum, ita ut ipsos quidem reprobaverit propter peccatum originale; sed, disponendo de mediis, noluisse uti illo medio, sed assumpsisse peccata actualia: sicut, inquit, licet prædestinatio sit quoad intentionem gratuita, non tamen quoad executionem.

Sed contra: 1° Hæc responsio est gratis data, nullum habens fundamentum in autoritate vel ratione. 2° Istud decretum reprobationis quoad intentionem, juxta responsionem datam, manet otiosum et inutile. Ad quid ergo illud in Deo fingere? Secus decretum intentivum prædestinationis, vi cujus ponuntur media.

Respondent alii, peccatum originale posse considerari dupliciter, ut est macula personæ et ut est infectio naturæ. Sub prima ratione, inquiunt, deletur per baptismum, et non est motivum reprobationis; sub secunda, remanet, et est motivum reprobationis.

Sed contra infero: Ergo aliquid damnationis remanet in renatis. Nusquam sane hoc incommodum fugere possunt adversarii; quidquid enim dixeris ex peccato originali manere ut motivum reprobationis, cogeri fateri remanere aliquid damnationis. Sed, quia difficultas est præsertim de mente SS. Aug. et Thomæ,

Prob. 2° conclusionem ex utroquo S. Doctore. S. Aug., *de Corrept. et Grat.*, cap. 8, n. 17 et 18, ipsam nostram quæstionem instituit. Quærit namque rationem et causam propter quam Deus eos quibus suam gratiam largitus est et peccatum originale dimisit reprobet, denegando donum perseverantiæ: quæ est, inquam, ipsissima quæstio quam in præsentem versamus. Hanc autem non solvit recurrendo ad peccatum originale, uti facere debuisset, si peccatum originale in iis quibus est remissum agnovisset esse causam et motivum eorum reprobationis; sed respondet simpliciter se nescire, et confugit ad inscrutabilia Dei judicia: « Si a me quæretur, inquit, cur eis Deus perseverantiam non dederit, quibus eam qua christiane viverent dilectionem dedit, me ignorare respondeo. Non enim arroganter,

sed agnoscens modulum meum, audio dicentem Apostolum, *Rom.*, III, 9: *O homo! tu quis es qui respondeas Deo?* et, *ibid.*, XI, 33: *O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei! quam inscrutabilia sunt judicia ejus!...* Mirandum est quidem, multumque mirandum, quod filiis suis quibusdam Deus, quos regeneravit in Christo, quibus fidem, spem, dilectionem dedit, non dat perseverantiam; cum filiis alienis tanta scelera dimittat, atque impertita sua gratia faciat filios suos. Quis hoc non miretur? » Similiter S. Thomas, quando ex professo agit de reprobatione, ut hic a. 3, eam non refert ad peccatum originale ut ad causam, sed ad quædam generalia principia angelis et hominibus communia, ut sunt, defectibilitas naturæ, ratio providentiæ generalis, quæ quosdam defectus permittere debet, et propter illos pœnam infligere ad manifestationem suæ justitiæ.

Sed dices: S. Aug., agens contra Pelagiános, continuo recurrit ad peccatum originale ut ad motivum reprobationis in hominibus: « Qui liberatur, inquit cap. 8, n. 16, *de Dono persever.* [a massa perditionis], gratiam diligit; qui non liberatur, debitum agnoscat. » Et *Epist.* 194¹, c. 3, n. 14: « Quærimus meritum obdurationis, et invenimus. Merito namque peccati universa massa damnata est. » Et innumera similia.

Resp. 1° verba Aug., si non explicentur, importare omnes homines non solum in intentione, sed etiam in executione obdurari, reprobari, damnari propter originale peccatum; quod non admittant adversarii, nec ullus Catholicus admittere debet, in iis quibus per baptismum remissum est.

Resp. 2°. *Dist.* ant. S. Aug. agens contra Pelagiános continuo recurrit ad peccatum originale ut ad motivum sufficiens reprobationis, *conc.*; ut ad motivum reipsa acceptatum, *nego*. Explicatur. Contendebant Pelagiáni Deum fore injustum acceptorem personarum, si alios præ aliis reprobari absque prævisis demeritis. Ad hanc que-

1. Olim 105.

relam compescendam, respondet Aug., nemini justam esse causam conquerendi, cum omnes sint in massa perditionis per peccatum originale, et inde in se habeant sufficiens motivum reprobationis. Utrum vero istud motivum fuerit acceptatum de facto, in iis quibus remissum est, in his locis non discutit Aug., quia id non requirebat instantia Pelagianorum; sed alibi, quando hanc quaestionem ex professo tractat, non solum id non asserit, sed e contra dicit se hujus reprobationis causam ignorare, ut vidimus.

Resp. 3° S. Augustinum sæpe referre reprobationem ad peccatum originale, non formaliter et in se, sed radicaliter et ratione suorum effectuum, scilicet vel peccatorum actualium quæ ex originali oriuntur, vel ratione majoris infirmitatis et defectibilitatis ex peccato originali relictæ: non quod hæc sit motivum reprobationis, sed quia ad illam concurrat ut conditio et major dispositio ad deficientiam, ut diximus supra.

Inst. S. Aug. asserit diserte, peccatum originale fuisse motivum etiam acceptatum reprobationis eorum quibus remissum est; dicit enim Epist. 194¹, c. 8, n. 34: « Quid Deus diligebat in Jacob, antequam natus fecisset aliquid boni, nisi gratuitum suæ misericordiæ donum? Et quid oderat in Esaü, antequam fecisset aliquid mali, nisi originale peccatum? » Atqui originale peccatum remissum fuit Esaü, qui cum esset filius Isaac, indubie fuit circumciscus.

Resp. ut ante: 1° hæc verba, nisi explicentur, nimis probare; 2° intelligenda esse sic, ut peccatum originale fuerit motivum sufficiens odio habendi et reprobandi Esaü; non enim certum est Esaü esse reprobatum quantum ad damnationem æternam; 3° posse intelligi de peccato originali quantum ad ejus effectum, majorem scilicet infirmitatem, quæ, ut dictum est, suo modo concurrat ad reprobationem. Sed secundum hanc intelligentiam,

1. Olim 105.

odium non sumitur stricte, sed late pro minori dilectione, ut interpretatur S. Thomas hic a. 3, ad 1, et in III *Sent.*, dist. 32, q. 1, a. 2, ad 4; quo etiam modo accipitur odium patris et matris, *Luc.*, xiv, 26. Unde sensus est quod Deus Esaü ex peccato originali natura vitiatum et in malum proclivorem suæ infirmitati permiserit, dum Jacob eadem labe infectum speciali misericordia protexit; sicutque in Jacob dilexit misericordiam, et in Esaü odio habuit peccatum originale, id est minus dilexit, non succurrendo infirmitati contractæ ex peccato originali. Iisdem solutionibus excipienda sunt quædam similia testimonia S. Thomæ.